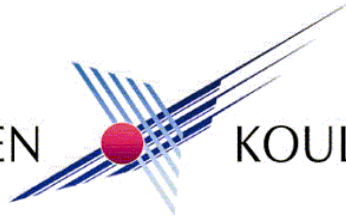

ROVANIEMEN

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

OPETUSSUUNNITELMAN TUTKINTOKOHTAINEN OSA

Liiketalouden perustutkinto

12.8.2015

LAO C56/2015

Lapin ammattiopisto

Sisällys

1	Tervetuloa oppimaan! - Valitsit hyvin! -Tehemä pois!.....	1
2	Mikä on opetussuunnitelma (ops) – kuvaus opiskelijalle	2
3	Soveltamisala ja hyväksymismerkinnät.....	3
4	Ammattialan toimintaympäristö Lapissa ja sen erityispiirteet.....	4
5	Tutkinnon muodostuminen.....	5
5.1	Ammatilliset tutkinnon osat	5
5.2	Yhteiset tutkinnon osat.....	7
5.3	Vapaasti valittavat tutkinnon osat.....	8
6	Kuntayhtymän strategia 2025:n toteuttaminen - Liiketalouden perustutkinto	9
6.1	Osaamisen kehittäminen yhdessä elinkeinoelämän kanssa.....	9
6.2	Yksilöllisten oppimispolkujen toteuttaminen	9
6.3	Ammattialan opettajien osaamisen uudistaminen	10
6.4	Taloudellinen ja tehokas opetustoiminta	10
6.5	Ammattialan kumppanuuksien kehittäminen	11

1 Tervetuloa oppimaan! - Valitsit hyvin! -Tehemä pois!

Olet tehnyt hyvän valinnan ja on aika suunnitella tulevaisuutta! Haluat varmasti opiskelusi jälkeen olla työstään nauttiva ammattilainen, joka osaa työnsä ja jonka tekemää työtä arvostetaan. Me tuemme ja autamme sinua polullasi kohti tätä päämäärää.

Yksi Rovaniemen koulutuskuntayhtymän arvoista on oppivuus. Sinun kohdallasi se tarkoittaa osaamisesi karttumista niin, että osaat työskennellä työelämässä kun olet meiltä valmistunut.

Toinen arvo on avoimuus. Se tarkoittaa vuorovaikutteisuutta ja luottamusta. Olet yksilönä osa yhteisöä. Voit rakentaa oman oppimispolkusi, mutta myös tukeutua toisiin opiskelijoihin, opettajiin sekä muuhun kuntayhtymän henkilökuntaan. Voit tehdä omia valintoja, muttet jää yksin.

Kolmas arvo on vastuullisuus. Kun olet tullut meille oppimaan, on sinulla suuri vastuu siitä miten sen teet. Yhtälailla vastuuta toiminnastamme kannamme me. Haluamme tehdä työmme hyvin, oppia lisää ja kehittyä itsekin paremmaksi. Haluamme, että avulamme onnistut.

Hyvää matkaa oppimisen ja osaamisen poluille! Tämä ammatillisen perustutkinnon koulutuksen järjestämisen opetussuunnitelma on sillä matkalla opaskartta meille kaikille.

2 Mikä on opetussuunnitelma (ops) – kuvaus opiskelijalle

Tämä on ammatillisen perustutkinnon koulutuksen järjestämisen opetussuunnitelma eli ops. Ops:ssa kerromme, mitä osia perustutkinto sisältää, millaista osaamista ja ammattitaitoa sinulla pitää olla ja miten osoitat eli näytät osaamisesi.

Ammatillinen perustutkinto sisältää vähintään 180 osaamispistettä (osp). Jokaiselle tutkinnon osalle on määrätty osaamispisteet sen mukaan, miten merkittävä ja vaikea tutkinnon osa on. Tutkinnon osan osaamispisteet saat, kun osaat ne asiat, mitkä tässä tutkinnon ops:ssa on kerrottu ja olet osoittanut eli näyttänyt osaamisesi.

Perustutkintoon sisältää:

- 135 osp ammatillisia tutkinnon osia
- 35 osp yhteisiä tutkinnon osia
- 10 osp vapaasti valittavat tutkinnon osia.

Ammatillinen perustutkinto sisältää myös vähintään 30 osp työpaikalla tapahtuvaa oppimista eli työssäoppimista (Top). Työssäoppiminen sisältyy tutkinnon osiin.

Tutkinnon perusteet ja arvosana-asteikko

Suomessa kaikissa ammatillisissa oppilaitoksissa käytetään perustutkinnoissa samoja valtakunnallisia tutkinnon perusteita ja samaa arvosana-asteikkoa. Tutkinnon perusteet on määrännyt opetushallitus. Arvosana-asteikosta on säädetty Valtioneuvoston asetuksella. Tutkinnon perusteissa on määrätty, mitä ovat nämä edellä mainitut ammatilliset ja yhteiset tutkinnot osat ja niiden ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet. Lisäksi tutkinnon perusteissa on määrätty tutkinnon osittain osaamisen arviointialueista ja arviointikriteereistä. Ammatillisissa perustutkinnoissa käytetään 3-portaista arviointiasteikkoa:

- 3, kiitettävä
- 2, hyvä
- 1, tyydyttävä.

Tutkinnon osan perusteiden arviointikriteereistä voit lukea, miten hyvin sinun pitää osata saadaksesi kiitettävän, hyvän tai tyydyttävän arvosanan ko. tutkinnon osasta.

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (Hops)

Opiskelusi alussa suunnittelemme yhdessä sinun kanssa miten, missä ja milloin aiot hankkia ja osoittaa oman osaamisesi. Tästä suunnitelmasta käytämme nimeä Hops eli henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Opiskelusi suunnittelussa lähdemme siitä, millaista osaamista sinulla on jo ja millaiset ovat sinun tulevaisuudensuunnitelmiasi. Suunnittelemme kanssasi myös mitkä valinnaiset tutkinnon osat tukevat tulevaisuudensuunnitelmiasi ja mitä niistä valitset. Lukukausittain ja aina muutosten ilmaantuessa käymme sinun kanssa läpi, miten opiskelusi on edennyt ja onko Hops toteutunut. Tarvittaessa muutamme ja korjaamme Hopsiasi.

Osaamisen osoittaminen ja arviointi

Ammatillisessa koulutuksessa osaaminen ja ammattitaito osoitetaan ammattiosaamisen näytöllä. Jokainen ammatillinen tutkinnon osa sisältää ammattiosaamisen näytön. Näyttö ei ole mikään kirjallinen koe tai tentti vaan työn tekemistä. Näytössä teet oman ammattialan työtä työpaikalla. Näytön jälkeen arvioimme yhdessä sinun ja työpaikan ohjaajan kanssa, miten hyvin osaat. Tämän perusteella saat näyttötodistukseen sekä tutkintotodistukseen tulevan tutkinnon osan arvosanan.

Tässä omassa koulutuksen järjestämisen opetussuunnitelmassamme kerromme, miten meillä Rovaniemen koulutuskuntayhtymän oppilaitoksissa opiskellen ja työssäoppien työpaikoilla voit hankkia perustutkinnolta vaadittavaa ammattitaitoa ja osaamista sekä miten näytät eli osoitat osaamisesi.

Tutkinnon osan opiskelun alussa perehdyt yhdessä opettajien kanssa tarkemmin kyseisen tutkinnon osan opetussuunnitelmaan ja tutkinnon perusteisiin.

3 Soveltamisala ja hyväksymismerkinnät

Tämä opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa ja liitteenä olevat tutkinnon osien opetussuunnitelmat ovat voimassa 1.8.2015 alkaen. Ops koskee voimaantulon jälkeen aloittaneita uusia opiskelijoita sekä niitä jatkavia opiskelijoita, joiden tutkinnon suorittaminen on kesken uuden ops:n voimaan tullessa.

Hyväksytyä opetussuunnitelmaa voidaan käyttää ilman erillistä päätöstä myös näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa ammattitaidon hankkimisen osalta.

Mikäli tähän opetussuunnitelman koontiosaan tulee kohtiin 1–3 ja 5 sisältömuutoksia tai kohtaan 4 tutkinnon osien tarjontaan tulee uusia tutkinnon osia, myös tämä koontiosa hyväksytään uudelleen ja uudella versionumerolla.

Mikäli päivitetään jo hyväksytyssä versiossa kohdassa 4 esitettyä tutkinnon osaa, päivitetään kohdan 4 taulukkoon ko. päivitetyn tutkinnon osan hyväksymismerkinnät. Tällöin koontiosan ei tarvita hyväksymismenettelyä eikä versionumero muutu.

Tämä opetussuunnitelman tutkintokohtaisen osan koontiosa on hyväksytty tai päivitetty seuraavasti.

Hyväksymis- ja päivitysmerkinnät

Versio	Päivämäärä	Hyväksytty/päivitetty
1	12.8.2015	LAO C56/2015

Tämä opetussuunnitelman koontiosan hyväksytty versio on tallennettu internetiin osoitteeseen www.redu.fi/ops. Tutkinnon osien opetussuunnitelmat löytyvät ROKKI-intrasta osoitteesta <https://rokki.redu.fi/ops>.

4 Liiketalouden toimintaympäristö Lapissa ja sen erityispiirteet

Olet ehkä huomannut, että muutoksesta puhutaan nykyisin paljon. Myös liiketalouden toimintaympäristö muuttuu nopeasti ja tuo mukanaan toisaalta haasteita ja toisaalta mahdollisuuksia. Ympäristön muutoksiin tarttuminen edellyttää osaamista. Tätä liiketalouden perustutkinto sinulle tarjoaa.

Liiketalouden perustutkinto vastaa toimintaympäristön muutoksiin tuottamalla monipuolista osaamista niin myyntiin ja asiakaspalveluun kuin talous- ja toimistopalveluihin. Voit työllistymisen näkökulmasta turvallisesti mielin valita kumman tahansa osaamisalan.

Tässä muutama huomio siitä, miten ammattialan toimintaympäristö on Lapissa muuttumassa ja kuinka liiketalousosaamisella näihin muutoksiin voidaan vastata.

Nopeasti kehittyvän teknologian ja matkailun myötä myös täällä ”kaukana pohjoisessa” tuotettavat tavarat ja palvelut kilpailevat eri puolilla maailmaa tuotettavien tavaroiden ja palveluiden kanssa. Eikä Lappi menesty ilman menestyviä yrityksiä. Meneillään olevassa muutoksessa menestyminen edellyttää muun muassa uusien yritysten perustamista, yritysten uusiutumista vahvistuville liiketoiminta-alueille ja liiketoimintojen kehittämistä kansainvälistymisen avulla ja yritysten kykyä hyödyntää kasvussa erilaisia rahoitusvälineitä. On siis tunnettava liiketoimintaa.

Ja myös meneillään olevaan teknologiseen murrokseen on tartuttava. Tieto- ja viestintäteknikkaa on hyödynnettävä liiketoiminnan eri alueilla; myynti ja asiakaspalvelu sähköistyvät, taloushallinnossa sovelletaan pilvipalveluita ja yritystoiminta perustuu yhä useammin uuden tieto- ja viestintäteknikan mahdollistamille innovaatioille. Kaukana keskuksista sijaitsevan pitkien etäisyyksien Lapissa teknologinen murros on otettava erityisen vakavasti. Samalla itse kunkin on henkilökohtaisesti huolehdittava siitä, että oma osaaminen vastaa muuttuvan toimintaympäristön asettamiin haasteisiin. Tähänkin toimintaympäristön haasteeseen saat osaamista valitsemastasi tutkinnosta.

Toimintaympäristön muutoksiin vastaamme osaamisperusteisella opetussuunnitelmalla. Se esimerkiksi mahdollistaa ammattiin oppimisen henkilökohtaistamisen niin, että työllistyminen nopeasti onnistuu. Opetussuunnitelma turvaa sekä Lapin ammattiopiston omiin laadukkaisiin oppimisympäristöihin että yritysten tarjoamiin liiketalousosaamista kehittäviin oppimisympäristöihin. Vain monipuolisella oppimisella erilaisissa ympäristöissä moninaisesti haasteisiin vastaaminen onnistuu.

Liiketalouden perustutkinnon opetussuunnitelmaan valitut tutkinnon osat on valittu yhteistyössä lappilaisten yritysten kanssa niin, että ne tuottavat mahdollisimman tarkasti juuri täällä olevien yritysten ja organisaatioiden tarvitsemää osaamista. Tartu siis mahdollisuuksiin, joita tulevat vuodet sinulle tarjoavat!

5 Tutkinnon muodostuminen

Ammatillinen perustutkinto ammatillisessa peruskoulutuksessa muodostuu ammatillisista, yhteisistä ja vapaasti valittavista tutkinnon osista.

5.1 Ammatilliset tutkinnon osat

Liiketalouden perustutkinto sisältää ammatillisessa peruskoulutuksessa vähintään 135 osaamispistettä ammatillisia tutkinnon osia.

Alla on lueteltu Rovaniemen koulutuskuntayhtymän järjestämät Liiketalouden perustutkinnon tutkinnon osat ja niiden hyväksymismerkinnät.

2. Ammatilliset tutkinnon osat, 135 osp	osp	Hyväksytty näyttötoimikunnassa jaoksen nimi / pvm	Hyväksymis päätös nro / pvm
2.1 Kaikille pakolliset tutkinnon osat, 30 osp			
- Asiakaspalvelu	30	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
2.2. Asiakaspalvelun ja myynnin osaamisala, valitaan 105 osp			
- Kaupan palvelu ja myynti	30	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Asiakkuuksien hoito	30	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Visuaalinen myyntityö	30	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Myynnin tukipalvelut	30	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Markkinointiviestinnän toimenpiteiden suunnittelu ja hoito	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Tuoteneuvonta	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
2.3. Talous ja toimistopalvelujen osaamisala, valitaan 105 osp			
- Talouspalvelut (pakollinen)	30	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Toimistopalvelut	30	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Palkanlaskenta	30	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015

- Kirjanpito	30	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Toiminnan kannattavuuden suunnittelu	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Tilinpäätöskirjaukset ja yrityksen verotus	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
2.4. Kaikille valinnaiset tutkinnon osat			
- Finanssipalvelut	30	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Organisaation asiakirjojen hoitaminen	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Kansainvälisen kaupan tukipalvelut	30	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Sähköinen kaupankäynti	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Pankki- ja rahoituspalvelut	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Vakuutus- ja eläkepalvelut	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Yrityksessä toimiminen	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Yritystoiminnan suunnittelu	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Huippuosaajana toimiminen	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
2.5. Paikallisesti tarjottavat tutkinnon osat(*)			
- Työelämälähtöiset projektit	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Avaimia ammattiin	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Asiakaspalvelu vieraat kielet	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintätekniikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- 3D-visualisointi	15	(Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnosta)	

*) Paikallisesti tarjottavat tutkinnon osat sisältävät myös arviointikriteerit.

5.2 Yhteiset tutkinnon osat

Ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävät perustutkinnot sisältävät vähintään 35 osaamispistettä yhteisiä tutkinnon osia. Yhteisiä tutkinnon osia on neljä:

- 3.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen
- 3.2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen
- 3.3 Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen
- 3.4 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen.

Opiskelija saa yhteisistä tutkinnon osista arvosanat tutkintotodistukseen. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueet arvioidaan myös erikseen arvosanoilla. Nämä arvosanat näkyvät opiskelijan tutkintotodistuksen ohessa saamassaan erillisessä otteessa.

Yhteisen tutkinnon osan arvosana määräytyy sekä pakollisten että valinnaisten osaamisalueiden arvosanoista tutkinnon osan opetussuunnitelman mukaisesti.

Neljä yhteistä tutkinnon osaa koostuvat kukin pakollisista ja valinnaisista osa-alueista. Nämä osa-alueet on lueteltu alla olevassa taulukossa.

3. Yhteiset tutkinnon osat, 35 osp	Pakolliset osp	Valinnaiset osp
3.1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen	8	3
3.1.1 Äidinkieli	5	0–3
3.1.2 Toinen kotimainen kieli	1	0–3
3.1.1 Vieraat kielet	2	0–3
3.2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen	6	3
3.2.1 Matematiikka	3	0–3
3.2.2 Fysikka- ja kemia	2	0–3
3.2.3 Tieto- ja viestintätekniikka ja sen hyödyntäminen	1	0–3
3.3 Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen	5	3
3.3.1 Yhteiskuntataidot	1	0–3
3.3.2 Työelämätaidot	1	0–3
3.3.3 Yrittäjyys ja yritystoiminta	1	0–3
3.3.4 Terveystietäminen, liikunta ja terveystieto	2	0–3
3.4 Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen		0–7
3.4.1. Kulttuurien tuntemus		0–3
3.4.2 Taide ja kulttuuri		0–3
3.4.3 Etiikka		0–3
3.4.4 Psykologia		0–3
3.4.5 Ympäristöosaaminen		0–3
3.4.6 Jokin kohdista 3.1.1–3.3.4		0–3
Yhteensä	19	16

Yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden Rovaniemen koulutuskuntayhtymän opetussuunnitelma sisältää pakollisten osa-alueiden lisäksi myös tarjolla olevat valinnaiset osa-alueet.

5.3 Vapaasti valittavat tutkinnon osat

Kaikki ammatillisena peruskoulutuksena järjestettävät perustutkinnot sisältävät vähintään 10 osaamispistettä vapaasti valittavia tutkinnon osia.

Vapaasti valittavia tutkinnon osia voivat olla

- ammattitaitoa syventäviä tai laajentavia ammatillisia tutkinnon osia
- paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia
- yhteisistä tutkinnon osia tai lukiokursseja
- jatko-opiskeluvalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia tutkinnon osia
- työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvia tutkinnon osia.

4. Vapaasti valittavia tutkinnon osia	osp	Hyväksytty näyttötoimikunnassa jaoksen nimi / pvm	Hyväksymis päätös nro / pvm
4.1 Ammattitaitoa syventäviä tai laajentavia ammatillisia tutkinnon osia			
4.2. Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia (*			
- Työelämälähtöiset projektit	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Asiakaspalvelu vieraat kielet	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- Jatko-opintovalmiuksia tai työelämässä kehittymistä tukeva osaaminen	10	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	LAO C56/2015
- 3D-visualisointi	15	(Tieto- ja viestintäteknikan perustutkinnosta)	
4.3. Yhteisiä tutkinnon osia tai lukiokursseja			
4.4 Jatko-opiskeluvalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia tutkinnon osia (*			
4.5 Työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvat tutkinnon osat (*			
- Avaimia ammattiin	15	Liiketalous ja tieto- ja viestintäteknikka/10.3.2015	

*) nimetään, määritellään laajuus osaamispisteinä, ammattitaitovaatimukset, osaamisen arviointi ja ammattitaidon osoittamistavat.

6 Kuntayhtymän strategia 2025:n toteuttaminen - Liiketalouden perustutkinto

Rovaniemen koulutuskuntayhtymän suuret linjat vedetään strategialla. Se ohjaa taustalla myös sitä, millä tavalla liiketalouden koulutusta kuntayhtymässä järjestetään. Kuntayhtymän strategia 2015 mukaisia tavoitteita Liiketalouden perustutkinnossa ovat erityisesti opiskelijoiden henkilökohtaisten oppimispolut ja vahva yhteistoiminta alueen yritysten kanssa.

Voit koota molempien tutkinnon osaamisalueiden opinnot henkilökohtaisesti useista vaihtoehtoisista tutkinnon osista. Nämä todettiin lyhyesti edellä. Niihin perehdyt tarkemmin jatkossa. Tutkinnon ydinosaamisen hankit oppilaitosympäristössä. Ammattitaitoa syvennät ja lopulta aidon taidon saat työpaikalla oppimalla. Osaamisesi arviointi toteutuu työpaikalla ammattiosaamisen näytöllä.

Liiketalouden perustutkinnon osaamisalat ja tutkinnon osat on valittu yhdessä alueen yritysten kanssa yritysten osaamistarpeiden perusteella. Myös varsinainen koulutus toteutetaan yhteistyöllä yritysten kanssa. Tutkinto tuottaa osaamista muun muassa asiakaspalveluun ja myyntiin, taloushallinnon, kansainvälistä kaupan ja rahoituksen hankkimisen osaamista. Kaikki nämä ovat liiketalousosaamisen ydintä.

Tutkinto antaa sinulle valmiudet myös oman yrityksen perustamiselle tai perheyrittäjän toiminnan jatkamiselle. Tämäkin on sekä Lapin liiton ”tehemä pois” että Rovaniemen koulutuskuntayhtymän strategian mukaista.

6.1 Osaamisen kehittäminen yhdessä elinkeinoelämän kanssa

Heti ensimmäisenä syksynä asiakaspalvelun opintojen aikana valitset osaamisalan, johon opinnoissa suuntaudut. Osaamisala koostuu useista eri tutkinnon osista. Suosittelemme, että valitset juuri ne tutkinnon osat, joista tiedät, että voi opiskella niitä myös työpaikalla, jotta siellä pääset osaamistasi kehittämään.

Työpaikalle siirryt oppimaan siinä vaiheessa kun liiketalouden ydinosaaminen on kunnossa ja hankittu oppilaitoksessa. Tämä vaihe on toivottavasti jo ensimmäisen vuoden syksyllä. Ydinosaamisen hankkimisen jälkeen tutkinnon osien ammattitaito on tehokkainta ja syvällisintä hankkia juuri työpaikalla oppimalla. Voit suorittaa tutkinnon osia myös kokonaan työpaikalla oppimalla.

Opintojen aikana tulet sopimaan työssäoppimisesta useaan kertaan yritysten ja muiden työssäoppimispaikkojen kanssa. Näin opit sekä työllistymistä että ammattitaitoa.

Liiketalouden perustutkinnon opetussuunnitelma tukee 2+1 mallin käyttöönottoa. Olet ehkä kuullut mallista: kahden ensimmäisen vuoden jälkeen voit siirtyä oppisopimusopiskelijaksi yritykseen, palkalliseen työhön. Mieti myös tätä vaihtoehtoa!

6.2 Yksilöllisten oppimispolkujen toteuttaminen

Voit rakentaa tutkintosi omien kiinnostuksen kohteittesi perusteella, mutta muista millaista osaamista yrityksissä tarvitaan. Näin varmistat, että töitä viimeistään valmistumisen jälkeen löytyy. Tärkeimmät ”palikat” tutkinnossasi ovat varmasti edellä mainitut tutkinnon osat, mutta älä katso pelkästään sitä, mitä koulussa niihin opit. Olet oppinut ja opit jatkossakin myös muualla. Jos tämä oppi lisää ammattitaitoa, saa siitä pisteitä.

Henkilökohtainen oppimispolkusi koostuu monista asioista, mutta tärkeintä taitaa ammattiin oppimisessa olla oman alan töiden tekeminen. Vuosien kokemuksen perusteella voimme sanoa, että lappilaiset yritykset tarjoavat liiketalouden tutkinnon osiin monipuoliset ja laadukkaat oppimisympäristöt. Niissä oppii asiakaspalvelua, myyntiä, toimistotyötä, taloushallintoa, rahoitusalaan, verkkokauppaa, kansainvälistä kauppaa ja ennen muuta: tekemään töitä. Jos näyttää, että sopivaa oppimisympäristöä ei löydy kotimaasta, ulkomailta varmasti löytyy. Tätäkin mahdollisuutta tuemme.

Opintojesi aikana opinto-ohjaaja ja opintoluotsi auttavat sinua henkilökohtaisen ammattiin ja työpaikkaan johtavan oppimispolun rakentamisessa. Tiedossa on siis juuri sinulle sopivasti koulua ja sopivasti työssäoppimista. Näin toivomme ja tähän pyrimme.

6.3 Ammattialan opettajien osaamisen uudistaminen

Opettajina toteutamme oppimisen ohjauksessa tiimityötä. Asiantuntijaopettajat vastaavat yhdessä eri tutkinnon osan opetuksesta ja ohjauksesta. Tämä tapahtuu yhdessä työelämän asiantuntijoiden kanssa. Asiantuntijuuteen liittyy kyky uudistaa tarpeen mukaan osaamista. Lapin ammattiopistossa opettajat tekevät tätä monin tavoin.

Esimerkiksi tiimiopettajuus ja yritys yhteistyö ovat välineitä opettajien osaamisen kehittämiseksi. Opettajat suunnittelevat ja toteuttavat yhdessä tutkinnon osien opetuksen ja ohjauksen. Suunnittelussa ja toteutuksessa ovat mukana myös yhteistyöyritysten työpaikkaohjaajat. Tietoa jaetaan puolin ja toisin – ja tämä kaikki hyödyttää juuri sinua, opiskelijaa.

Ja jotta osaamisemme aidosti kehittyisi, käyvät opettajat myös välillä omilla työelämäjaksoillaan oppimassa siitä, että mitä ammattilaiset työpaikoilla tekevät. Ja ehkä tärkein opettajien osaamisen uudistaja olet sinä, jos näin haluat. Anna siis opettajille rohkeasti palautetta siitä, mikä opetuksessa ja ohjauksessa on kohdallaan ja mikä ei. Myös vinkkejä siitä, miten ohjausta voisi kehittää, tarvitaan aina.

6.4 Taloudellinen ja tehokas opetustoiminta

Tosiasia varmasti on, että ”samaa” osaamista tarvitaan usein useissa eri tutkinnon osissa ja myös ammateissa. Kahteen kertaan samaa asiaa ei kuitenkaan kannata erikseen opetella, jos sen jo oikeasti osaa.

Kerran hankkimasi osaaminen huomioidaan opinnoissasi niin, että se tunnustetaan ja tunnustetaan toisiisi opintoihin – eli tutkinnon osaan – ja voit keskittyä opiskelemaan sitä, mitä et vielä osaa. Mutta muista olla omalta osaltasi osaamisesi tunnistamisessa ja tunnustamisessa rehellinen. Jos et jostain asiasta osaa, opettele se. Eniten tästä hyödyt sinä itse.

Liiketalouden perustutkinnossa on paljon valinnan varaa. Monipuoliset valinnaiset sekä yhteistoiminta yritysten kanssa varmistavat, että osaamista voidaan mahdollisimman usein hankkia työpaikalla oppimalla. Monipuolisuus varmistaa, että kullekin opiskelijalle ja jokaiselle tutkinnon osalle löytyy varmasti sopiva oppimisympäristö ”just in time”, joko Suomesta tai ulkomailta.

Osaamisen hankkimista tuetaan ja tehostetaan myös uudella tieto- ja viestintätekniikalla. Esimerkiksi työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjauksessa hyödynnetään mobiilia ja sosiaalista mediaa. Älypuhelimia siis saa käyttää – kunhan tukevat ammattiin oppimista. Mobiili joustavoittaa ja nopeuttaa yhteydenpitoa ohjaavien opettajien ja työpaikkaohjaajien välillä. Myös verkkokursseja on tarjolla.

6.5 Ammattialan kumppanuuksien kehittäminen

Liiketalouden perustutkinnossa kehitetään työelämäkumppanuuksia erityisesti työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen myötä. Muista, että opiskelijana olet avainasemassa näiden kehittämisessä. Kumppanuuksien kehittämiseen liittyy myös se, että koulutamme yritysten työpaikkaohjaajia. Tämä varmistaa, että olet osaavissa käsissä sekä koulussa että työpaikalla.

Kumppanuuksia kehitetään myös Suomen rajojen ulkopuolella toimivien yritysten ja koulujen kanssa. Sinä voit kehittää kansainvälisiä kumppanuuksiamme esimerkiksi kansainvälisellä työssäoppimisjaksolla tai tulemalla mukaan johonkin kansainväliseen hankkeeseen.

Koulutusta toteutetaan ja kumppanuuksia kehitetään myös muiden Lapin ammattiopiston ammattitutkintojen kanssa. Sinä voit kehittää näitä esimerkiksi valitsemalla opintoja joistakin muista ammattitutkinnoista kuin liiketaloudesta. Myös tämä on sallittua.

Tervetuloa mukaan!